

LIMBI ȘI CULTURI ORTODOXE ÎN FRANȚA CONTEMPORANĂ

Felicia DUMAS
Universitatea «Al. I. Cuza» Iași, România

Rezumat

Studiul nostru își propune să sublinieze câteva aspecte ale unei coabitări armonioase care există în Franța între limba franceză și o serie de limbi liturgice ortodoxe, care sunt în același timp și limbile materne ale diferitelor comunități ortodoxe care s-au instalat acolo. Această coabitare generează două tipuri de plurilingvism, analizate în lucrarea de față și anume: unul liturgic și unul laic, individual. Înrădăcinarea Ortodoxiei în Franța presupune totodată și un dialog permanent între cultura franceză, foarte puțin religioasă și mai curând profund secularizată, și diferitele culturi ortodoxe de origine ale acestor comunități de credincioși, considerate ca tradițional ortodoxe. Acest dialog este nu numai îmbogățitor din punct de vedere terminologic și din perspectiva conținuturilor religioase, creștin-ortodoxe, vehiculate; în același timp, el modifică substanțial reprezentările referitoare la limba și la cultura franceză.

Cuvinte-cheie: *plurilingvism, limba franceză, limbă liturgică, ortodoxie, migrant, reprezentare*

O LECTURĂ DRAMATICĂ PENTRU BAUDELAIRE (X) POEZIA SIMFONICĂ (III), UN ESEU EMPATIC

Tuğrul İNAL
Universitatea Ufuk, Turcia

Rezumat

Tuğrul İnal face o lectură critică a poemului în proză *Un Hémisphère dans une Chevelure* din *Spleen de Paris* cât și a treisprezece texte din *Fleurs du Mal*. Tuğrul İnal consideră că demersul *emfatic* conferă eseistului o mare libertate artistică și estetică și permite o rescriere a textului. Datorită acestei metode, care pune în evidență ficțiunea, Tuğrul İnal se apleacă asupra problemelor existențiale și de scriitură legate de personalitatea de est et de poet a lui Baudelaire, și discută aceste probleme în cadrul larg al posibilităților interpretative. Pe fondul intertextualității și într-o atmosferă narativă care se pretează unei povești, *demersul emfatic* reunește cititorul și textul într-o lectură reînnoită permanent. Această metodă transpune eseistul în rolul actorului, chiar al regizorului. Femeile care populează lumea interioară a lui Baudelaire, ca și figura simbolică a lui Satan, apar în text ca adevărați protagoniști sau chiar ca *primadone*. Aceste prototipuri pun în scenă contrariile dialectice care sunt frumusețea și urâtenia, binele și răul, moartea și viața, paradisul și infernul, salvarea sau căderea.

Cuvinte-cheie: *Baudelaire, viață, moarte, femeie, paradis, infern, Satan, cădere*

SALAMMBÔ ȘI DORINȚA

Camelia MANOLESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Romanul *Salammbô* subsumează toate temele literare flaubertiene. Senzațiile sunt redată cu ajutorul privirii care trece prin materie, declanșează apoi acțiunea și dă naștere personajelor. Odată senzația recreată, Flaubert dispăre din textul său și îl lasă pe cititor să-și modeleze romanul. Studiul nostru, pornind de la romanul *Salammbô* al lui Gustave Flaubert, propune o interpretare personală a personajului Salammbô (fiica lui Hamilcar și posibila preoteasă a zeiței Lunii, Tanit), care trebuie să aleagă între tentațiile zeului Eros și tainele vălului sacru al orașului Cartagina, între cunoaștere și mister.

Cuvinte-cheie: *Salammbô, dorință, senzație, culoare*

NARAȚIUNE ȘI ADEVĂR

Ioan PÂNZARU
Universitatea din București, România

Rezumat

Problema adevărului narațiunii a fost de obicei abordată la nivel propozițional sau, mai bine, la acela al enunțurilor adevărate și false. Enunțarea unei povestiri e o mutare într-un joc de comunicare, și trebuie evaluată ca o acțiune rațională. Dar dacă propoziția e un purtător de adevăr pe care îl face adevărat faptul corespunzător, narațiunii nu-i corespunde un *truthmaker*. Dacă propozițiile narațiunii pot corespunde punctual unor fapte, în mod indexical, procesul compus din evenimente și acțiuni la care ar trebui raportată narațiunea nu există ca atare. Adevărul trebuie atunci căutat la nivelul interpretării pe care o dă auditorul, în inferențele din care constă aceasta.

Cuvinte-cheie: *narațiune, povestire, adevăr, pragmatica narațiunii*

«PETITE ODALISQUE» LA NRF: ANNA DE NOAILLES SUB OCHIUL CRITIC AL LUI ANDRÉ GIDE

Catherine PERRY
Universitatea Notre Dame, Statele Unite ale Americii

Rezumat

Articolul examinează evoluția relațiilor personale și profesionale dintre André Gide și Anna de Noailles, una dintre puținele femei-scriitor al cărei nume figurează în primii 20 de ani de apariție a volumului *Nouvelle Revue Française*. Când Auguste Angles a publicat studiul său asupra lui Gide și a *Nouvelle Revue Française* (1978-1986), anumite documente private nu-i erau accesibile; de asemenea unele fapte biografice care o priveau pe Anna de Noailles nu erau cunoscute încă. Am considerat necesare să analizăm corespondența celor doi scriitori în paralel cu extrase din *Jurnalul* lui Gide și din introducerea sa la Antologia poeziei franceze pentru a sugera noi piste de lectură a ambivalenței sale față de Anna de Noailles.

Cuvinte-cheie: *Anna de Noailles, André Gide, Nouvelle Revue Française, scriitoare, poezie, Belle Époque*

L'HOMME RAPAILLÉ DE GASTON MIRON SAU SOLITUDINEA UNEI ARTE POETICE DE COLPORTAJ

Antony SORON,
IUFM Paris Sorbonne, Franța

Rezumat

Romanul *L'Homme rapaillé* a lui Gaston Miron este o operă determinantă în istoria literară a Quebecului. Din punctul de vedere al poetului, vorbim de opera unei vieți revizuite fără încetare. Publicată pentru prima dată în 1970, ea marchează consacrarea acestui gen poetic în Quebec. Gaston Miron, poet autodidactic și angajat, reușește să îndeplinească în opera sa cultura de origine, cultura originală canadiano-franceză și imaginarul operei sale. Convinși că poezia sa trebuie declamată în public, Gaston Miron optează pentru vocea poetică capabilă să reînnoie dialogul culturilor, între particularul din Quebec și universalul lumii.

Cuvinte-cheie: *culturi, dialog, transmitere, poet, origini*

„SPELEOLOGIA” IMAGINAȚIEI LIMBAJULUI SAU REVERIA MOTIVANTĂ

Lelia TROCAN,
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Câțiva autori, printre care și Mallarmé, consideră activitatea poetică strâns legată de intarisabila imaginație a limbajului care este, în esența sa, o reverie motivantă, o reverie a motivației lingvistice. În acest sens, Roland Barthes considera funcția poetică definită de o consistență cratileană a semnelor; scriitorul ar fi astfel recitatorul acestui mare mit secular care vrea ca limbajul să imite ideile și, împotriva preciziilor științei lingvistice, ca semnele să fie motivate. Studiul limbajului poetic astfel definit ar trebui să se sprijine pe un alt studiu care ar avea drept obiect poezia limbajului (Bachelard vorbea de o poezie a spațiului), adică nenumăratele forme ale imaginației lingvistice. Fiindcă oamenii nu visează numai cu cuvintele, ci visează în legătură cu cuvintele și cu toate manifestările limbajului.

Cuvinte-cheie: *speleologie, limbă, funcție, poetică, semn, imaginație, reverie*

SEMANTICA EXPRESIILOR ROMÂNEȘTI CONȚINÂND CUVÂNTUL *OCHI* ȘI CORESPONDENȚELE LOR FRANȚUZEȘTI

Iona BĂDESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Studiul nostru prezintă o serie de expresii din româna curentă actuală care conțin lexemul *OCHI*, subsumate sensului “facultatea de a vedea, simțul văzului; vederea”, și corespondențele lor în limba franceză. Scopul demersului nostru este de a identifica similitudinile și diferențele dintre cele două limbi în ceea ce privește structurarea sintagmatică și organizarea semantică a acestor expresii precum și imaginea care se află la baza formării lor.

Cuvinte-cheie: *lexic, expresii, organizare semantică, sens propriu, sens figurat*

SEGMENTAREA DISCURSIVĂ ȘI GRAFICA TEXTURII VERBALE

Cecilia CONDEI
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Perspectiva abordată se plasează la frontiera dintre analiza de discurs și lingvistica textuală, ceea ce ne permite să observăm cum și prin ce mijloace segmentarea grafică a discursului poate să-i asigure imobilizarea pe o pagină scrisă și să ghideze lectorul pentru construirea corectă a sensului și înțelegerea poziției scriitorului în câmpul literaturii franceze. Acest studiu se referă la textul/discursul câtorva scriitori străini de expresie franceză, români și magrebini: Panait Istrati, Dumitru Țepeneag, Hedia Baraket, Malika Mokeddem.

Cuvinte-cheie: *fragmentare discursivă și grafică, spațialitate, para-text, unitate textuală*

LOCUL ȘI ROLUL GRAMATICII ÎN PREDAREA LIMBII FRANCEZE CA LIMBĂ STRĂINĂ

Daniela DINCĂ
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Statutul profesorului de limbi străine s-a modificat substanțial în ultima perioadă sub influența noilor reforme educative și a definirii unui nou profil al publicului său, care are nevoie să dobândească noi competențe pentru o mai bună comunicare și adaptare la mediile multiculturale. În acest context, locul și importanța gramaticii în cadrul lecției de limba franceză rămân întrebări deschise la care profesorii încearcă să găsească răspunsuri în scopul identificării unor noi metode și practici de predare. Contribuția noastră își propune să facă o analiză a predării gramaticii la nivel gimnazial și liceal pentru a pune în evidență următoarele aspecte: locul și importanța gramaticii în ansamblul mijloacelor lingvistice (vocabulary, fonetică, civilizație), strategii și resurse didactice utilizate de profesorii de limba franceză și, mai ales, rolul gramaticii în asigurarea unei comunicări eficiente într-o limbă străină.

Cuvinte-cheie: *competență formală, gramatică implicită, gramatică explicită, abordare deductivă, abordare inductivă*

CUVÂNTUL FAȚĂ PRIVIT SUB TOATE ASPECTELE

Ancuța GUȚĂ
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Studiul nostru tratează o parte din expresiile limbii române curente actuale care conțin lexemul FAȚĂ și corespondențele lor franceze, cu scopul de a pune în evidență organizarea lor semantică și morfosintactică. Analiza se referă la un substantiv care prezintă aspecte interesante privind organizarea semantică realizată după criteriul *cunoașterea de sine - cunoașterea obiectelor - cunoașterea lumii*. Perspectiva contrastivă (română-franceză) ni se pare importantă mai ales pentru folosirea expresiilor / sintagmelor care actualizează diversele seme ale cuvântului *față* la singular sau la plural, în diverse contexte ale limbii române contemporane.

Cuvinte-cheie: *lexic, expresii, organizare semantică, sens propriu, sens figurat*

CUM ÎȘI AMELIOREAZĂ O LIMBĂ DEFICIENȚELE SALE ? (DE LA LATINĂ LA PROTROMANĂ ȘI LA LIMBILE ROMANICE)

Maria ILIESCU
Universitatea din Innsbruck, Austria

Rezumat

Articolul de față își propune să evidențieze factorii care au determinat supraviețuirea lexemelor latine în limbile romanice, identificând patru factori distincți și adesea concurenți: a) existența unui semnificant consistent, cel puțin bisilabic; dacă cuvântul latinesc este monosilabic, el rezistă doar prelungit cu un sufix. b) Transparența, sensul concret și expresivitatea contribuie la menținerea cuvântului. c) semnificatul monosemantic este un factor favorizant; cuvintele polisemantice care au supraviețuit își pierd cu timpul caracterul polisemantic și se impun cu un sens general; d) limba vorbită evită lexemele tehnico-științifice sau abstracte și face apel la cuvinte generice, a căror folosire nu necesită cunoștințe de specialitate; sunt cuvintele cu sens general, «prototipice», pe care le regăsim în aproape toate limbile romanice. Autoarea constată de asemenea că frecvența crescută a unui cuvânt, mai ales în limba scrisă, nu-i garantează acestuia supraviețuirea în limbile romanice.

Cuvinte-cheie: *supraviețuirea cuvintelor latinești, deficiențe fonetice, morfologie, semantică, măsuri reparatorii*

ADVERBUL *FRANCHEMENT* ȘI ECHIVALENTELE SALE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Alice IONESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Studiul nostru își propune descrierea sintactică, semantică și funcțională a diferitelor valori și utilizări ale adverbului francez *franchement* (determinant verbal, adjectival, adverb de enunțare sau profracă), insistând în mod special asupra comportamentului pragmatic al modalizatorului ilocuționar *franchement* cu utilizările lui discursive sau retorice. În a doua parte a sa, studiul va încerca să ofere, pentru fiecare din ocurențele acestui adverb, echivalentele românești adecvate pentru utilizarea intrapredicativă / extrapredicativă, frastică / enunțiativă.

Cuvinte-cheie: *adverb, (complement) adverbial, modalizare, enunțare, echivalente.*

PRAGMATICALIZAREA A DOUĂ ADVERBE: ROM. *ATUNCI* VS. FR. *ALORS*

Mihaela POPESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Acest articol propune o privire de ansamblu asupra funcționării discursive în limba română contemporană a adverbului *atunci*, pornind de la diferitele utilizări ale corespondentului francez *alors*. Dacă în franceza vorbită contemporană *alors* este de departe unul dintre cei mai utilizați marcatori pragmatici, situându-se aproximativ pe aceeași poziție cu adverbul *bon*, nu putem vorbi de o situație similară în cazul lui *atunci*, pentru care trebuie totuși subliniat numărul ridicat de ocurențe cu valoare pragmatică, mai ales în limba vorbită din ultimele decenii. Aceste noi valori și funcții pragmatice ale românescului *atunci* demonstrează faptul că analiza și interpretarea sa trebuie să depășească nivelul pur frastic, unde acesta funcționează ca operator temporal sau ca adverb de coordonare, și să se acorde o atenție specială registrului vorbit, conversațional al limbii unde *atunci* apare deja atât cu valoare cognitivă, cât și cu diferite funcții interactive sau metatextuale.

Cuvinte-cheie: *marcatori pragmatici, cuvântul românesc atunci, cuvântul francez alors, valori discursive*

STRUCTURI ADVERBIALE COMPARATIVE FIXE (STUDIU COMPARATIV ROMÂN-FRANCEZ)

Anda RĂDULESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Structuri adverbiale comparative fixe (studiu comparativ român-francez). Având ca punct de plecare lucrările lui Maurice Gross, Salaj Mejri și Michele de Gioia, lucrări ce abordează structurile adverbiale din limbile franceză, arabă și italiană, am încercat, la rândul nostru, să realizăm un inventar al structurilor adverbiale comparative din limba română, de tip V (Adj) ca (Prep)N, să le studiem gradul de fixitate folosindu-ne de taxonomia lui Gaston Gross (opacitatea sintactică și cea semantică), modul de îmbinare a unităților lexicale în cadrul celor trei clase stabilite (V Adj ca X, V ca N et V ca Prep N) în funcție de caracteristicile morfo-sintactico-semantice ale termenului de comparație, precum și posibilitățile de transcodare a lor în limba franceză.

Cuvinte-cheie: *structură fixă, model lexico-gramatical, opacitate, modulare, echivalență*

GALICISMELE LIMBII ROMÂNE: CONSIDERAȚII PE MARGINEA UNUI PROIECT DE CERCETARE

Gabriela SCURTU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Acest articol conține unele considerații făcute în urma finalizării unui proiect de cercetare CNCS care s-a desfășurat la Facultatea de Litere a Universității din Craiova în perioada 2009 – 2011 și care a avut în vedere problematica împrumuturilor lexicale din limba franceză în limba română (așa numitele „galicisme”), abordate dintr-o diversitate de puncte de vedere: importanța influenței franceze, etapele de pătrundere, domeniile de manifestare, probleme de adaptare și de integrare, tipuri de etimologie, caracteristici semantice. Studiile realizate în cadrul acestui proiect au ilustrat diversitatea formelor sub care se manifestă această influență, propunându-și să realizeze o categorizare a lor și să evidențieze problemele spinoase pe care le suscită analiza lingvistică în acest domeniu.

Cuvinte-cheie: *împrumut lexical, neologism, etimologie, lexicografie, categorizare semantică*